

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

leiunium

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

vident, non facie ad faciem: Sic qui in erroribus idolorum vi-

vident, licet ipse error sit mors, tamen nondum sunt in vera mor-

tu. Sicut sunt quidam qui animam preferunt corpus, ser-

uam dominam. Eodem modo sunt, qui creaturam magis hono-

rant quam creatorem. Libro de sacrificio Abelis & Caini fol. 93

Quemadmodum Cain Abelis frater de fructibus & non de primitiis

Deo sacrificium obtulit. Sicut multi qui dant prima tum crea-

ture, secundarium honorem numini. Lib. de sacrificiis Abelis

& Caini. Quemadmodum si quis magni regis honores fatrapis eius pra-

ferat exhiberet, non stultitiam solum argueretur, sed & peri-

culam. Sicut etiam, tribuens seruis, quod dominis debetur: Ita qui-

busque creaturas colit, vt creatorem, sciat se impudentissi-

mo atque inuisissimum, qui paria largiatur imparibus, & tam-

en honorum inferiorum, quam in potioris contumeliam. Lib. de

Deo. Tercium: Qui idolum colunt, & spiritum cogitant, similes

idolis sunt, qui viam querunt, & in indicem impingunt. In A-

postolico reg. 77.

EXEMPLA BIBLICA.

Mololatriam & idololatriam exempla: Laban, Gen. 1.30.34. Ae-

gypti. Exod. 12.13. Herem. 43.13. Aaron, & Israelitae, Exod. 32.1.2. Et

Israelitae. Iudic. 1.2.1.2. Num. 25.1.2. Iudic. 1.1.12. Et 3.5.6. Et

3.1.1.2. Tob. 15. Et 17.5.6. Ierem. 2.20.28. Et 7.18.31. Et 19.5. Et 44.4.

Et 46.11.12. Amos. 2.8. Et 5.26. Soph. 1.7. Osee, 4.13. Et 12.11. Geodeon

et Israelitae, Iudic. 8.27. Philistaei, 16.23.24.1. Sam. 5.1.2. Michas, Iudic.

17.1.2. Sam. 28.7. Salomon, 1. Reg. 11.4. Ieroboam, 13.28. Ma-

thoan, 1. Reg. 16.25.26. Achab, 50. Iezabel, 21.2.26. O-

chozias, 2. Reg. 12.23.4. Iehu, 2. Reg. 10.28.29. Ioachas, 13.2.

Achaz, 2. Reg. 23.4.2. Paralip. 28.3.4.2.25. Filii Israel, 2. Reg. 17.7.31.9. Sen-

narum, 1. Reg. 19.37. Manasses, 21.3.2. Paralip. 33.2.3. Amalias, 25.27.28. Ro-

man, 1. Reg. 11. Nabuchodonosor, Iudic. 3.12.13. Dan, 3.1.2.3. Et c. Holo-

caustae, Iudic. 3.3. Darius euilq; Satiapae, Dan. 6.6.7. Babylonii

genitricis Rex, 4.2.3. Antiochus, 1. Macchab. 1.57.38. Multi ex filiis

Israel, 4.4.4. Iudeus quidam, 2.2.23. Lystrenses, Act. 14.11.12.13.

Athenienses, 17.16. Ephelli, 19.25.

Idololatriam punitae exempla: Israelitae, Exod. 31.27.28. Num. 25.6.7.8.

1. Iudic. 1.2.1.2. Et 7.8. Et 10.9.6.7.1. Reg. 14.15.2. Reg. 17.16.17.18. Et 22.

1. Paralip. 25.26.2. Paralip. 34.34. Eza. 2.9. Et 65.7. Ierem. 9.23.24.

Et 16.10. Et 22.9. Et 44.23. Et 50.1.2. Ezech. 20.1.2.4. Et 36.1.2.3.4.

Et 48.5. Amos. 3.14.15. Iudic. 15.18. Israel & Iuda, Osee, 8.13.14.

1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.11.12.13.14.15.16.17.18.19.20.21.22.23.24.25.26.27.28.

29.30.31.32.33.34.35.36.37.38.39.40.41.42.43.44.45.46.47.48.49.50.

51.52.53.54.55.56.57.58.59.60.61.62.63.64.65.66.67.68.69.70.

71.72.73.74.75.76.77.78.79.80.81.82.83.84.85.86.87.88.89.90.

91.92.93.94.95.96.97.98.99.100.101.102.103.104.105.106.107.108.

109.110.111.112.113.114.115.116.117.118.119.120.121.122.123.

124.125.126.127.128.129.130.131.132.133.134.135.136.137.138.

139.140.141.142.143.144.145.146.147.148.149.150.151.152.153.

154.155.156.157.158.159.160.161.162.163.164.165.166.167.168.

169.170.171.172.173.174.175.176.177.178.179.180.181.182.183.

184.185.186.187.188.189.190.191.192.193.194.195.196.197.198.

199.200.201.202.203.204.205.206.207.208.209.210.211.212.213.

214.215.216.217.218.219.220.221.222.223.224.225.226.227.228.

229.230.231.232.233.234.235.236.237.238.239.240.241.242.243.

244.245.246.247.248.249.250.251.252.253.254.255.256.257.258.

259.260.261.262.263.264.265.266.267.268.269.270.271.272.273.

274.275.276.277.278.279.280.281.282.283.284.285.286.287.288.

289.290.291.292.293.294.295.296.297.298.299.300.301.302.303.

304.305.306.307.308.309.310.311.312.313.314.315.316.317.318.

319.320.321.322.323.324.325.326.327.328.329.330.331.332.333.

334.335.336.337.338.339.340.341.342.343.344.345.346.347.348.

349.350.351.352.353.354.355.356.357.358.359.360.361.362.363.

364.365.366.367.368.369.370.371.372.373.374.375.376.377.378.

379.380.381.382.383.384.385.386.387.388.389.390.391.392.393.

394.395.396.397.398.399.400.401.402.403.404.405.406.407.408.

409.410.411.412.413.414.415.416.417.418.419.420.421.422.423.

424.425.426.427.428.429.430.431.432.433.434.435.436.437.438.

439.440.441.442.443.444.445.446.447.448.449.450.451.452.453.

454.455.456.457.458.459.460.461.462.463.464.465.466.467.468.

469.470.471.472.473.474.475.476.477.478.479.480.481.482.483.

484.485.486.487.488.489.490.491.492.493.494.495.496.497.498.

499.500.501.502.503.504.505.506.507.508.509.510.511.512.513.

514.515.516.517.518.519.520.521.522.523.524.525.526.527.528.

529.530.531.532.533.534.535.536.537.538.539.540.541.542.543.

544.545.546.547.548.549.550.551.552.553.554.555.556.557.558.

559.560.561.562.563.564.565.566.567.568.569.570.571.572.573.

574.575.576.577.578.579.580.581.582.583.584.585.586.587.588.

589.590.591.592.593.594.595.596.597.598.599.600.601.602.603.

604.605.606.607.608.609.610.611.612.613.614.615.616.617.618.

619.620.621.622.623.624.625.626.627.628.629.630.631.632.633.

634.635.636.637.638.639.640.641.642.643.644.645.646.647.648.

649.650.651.652.653.654.655.656.657.658.659.660.661.662.663.

664.665.666.667.668.669.670.671.672.673.674.675.676.677.678.

679.680.681.682.683.684.685.686.687.688.689.690.691.692.693.

694.695.696.697.698.699.700.701.702.703.704.705.706.707.708.

709.710.711.712.713.714.715.716.717.718.719.720.721.722.723.

724.725.726.727.728.729.730.731.732.733.734.735.736.737.738.

739.740.741.742.743.744.745.746.747.748.749.750.751.752.753.

754.755.756.757.758.759.760.761.762.763.764.765.766.767.768.

769.770.771.772.773.774.775.776.777.778.779.780.781.782.783.

784.785.786.787.788.789.790.791.792.793.794.795.796.797.798.

799.800.801.802.803.804.805.806.807.808.809.810.811.812.813.

814.815.816.817.818.819.820.821.822.823.824.825.826.827.828.

829.830.831.832.833.834.835.836.837.838.839.840.841.842.843.

844.845.846.847.848.849.850.851.852.853.854.855.856.857.858.

859.860.861.862.863.864.865.866.867.868.869.870.871.872.873.

874.875.876.877.878.879.880.881.882.883.884.885.886.887.888.

889.890.891.892.893.894.895.896.897.898.899.900.901.902.903.

904.905.906.907.908.909.910.911.912.913.914.915.916.917.918.

919.920.921.922.923.924.925.926.927.928.929.930.931.932.933.

934.935.936.937.938.939.940.941.942.943.944.945.946.947.948.

949.950.951.952.953.954.955.956.957.958.959.960.961.962.963.

964.965.966.967.968.969.970.971.972.973.974.975.976.977.978.

979.980.981.982.983.984.985.986.987.988.989.990.991.992.993.

994.995.996.997.998.999.1000.

li loco, vt ex 3. cap. lonæ colligere licet, in ieiunio Niniuitarum, &

2. Sam. 12. in ieiunio Dauidis propter filium agrotantem.

Iudeis fuit varia ieiunandi forma, ciborum, temporis & ducum

respectu, sicut cap. 23. Leuit. 20. Iud. 31. Samuel. 1. cap. 12. Sam. 2.

testantur. Modus vt Iudei, ita & Orientalibus & Occidentalibus aliis pop-

ulis yfatus, sicut facile conicitur ex ieiunio Priami atque Latini

regis apud Homerum & Virgilium. Causas ieiunii efficientem & finalem Theologorum scriptis re-

linquimus. Species item diuersae. Aliud enim ieiunium est proph-

num, vel hypocriticum & superstitiosum, vel religiosum & pi-um.

Sanctiones variae de ieiuniis in veterum scriptis occurrunt. Obser-

uationes item pro ratione temporum, locorum, rerum, persona-

rum admodum diuersae fuerunt.

LOCI BIBLICI.

Ieiunium verum publicum quale. Eza. 58. v. 5. solenne in au-

turno, Lev. 19. v. 29. Act. 27. v. 9. Ieiuni pro impatis & famelicis, Matth. 15. v. 31.

SENTENTIAE BIBLICAE.

Bona est oratio cum ieiunio & elemosyna, magis quam thesau-

ros auri recondere, Tob. 12. Scitote quoniam exaudiet Dominus preces vestras, si manentes

permanseatis in ieiuniis, & orationibus in conspectu Domini. In-

dash. 4. Sanctificate ieiunium, vocate ceterum, Joel. 2. Conuertimini ad me in toto corde vestro, in ieiunio, planctu, &

actu. 2. Nunquid ieiunium iunastis mihi. Zach. 7. Beati qui nunc esuritis, quia saturabimini, Luc. 6. In omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros in vi-

gilitis, in ieiuniis. 2. Cor. 6. Ieiunium boni modus quo ad intentionem.

Tu autem cum ieiunas, unge caput tuum, & faciem tuam laua

ne videaris hominibus ieiunans, sed patri tuo qui est in abscondito,

& pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi, Matth. 6. Praedicauit ieiunium, vt affligeremur coram Domino Deo no-

stro, & petetemus ab eo viam rectam nobis, & filiis nostris, vniuer-

seque substantiae nostrae. 2. Eza. 8. Profectionem.

& ab illicitis voluptatibus seculi, vi
super iohann. & hab. in decretis de Conf. dist. 5. canonis ieiunium.

Alia vero, quæ per loca terrarum, regionesque variantur, sicut est, quod alii ieiunant sabbatum, alii non: alii vero communicant quotidie corpori & sanguini Domini, alii certis diebus accipiunt: & si quid aliud huiusmodi animaduerti potest: totum hoc genus rerum liberis habet observationes, quod enim neq; contra fidem catholicam, neque contra bonos mores esse conuincitur, indifferenter est habendum: & pro eorum inter quos viuunt, societate seruandum est. Idem ad Iannar. & hab. in decretis, dist. 12. can. Illa autem s. Alia vero.

Mater mea Mediolanum me secuta inuenit Ecclesiam sabbatho non ieiunantem, ceperat fluctuare quid ageret! Tunc ego consilium de hac re beatissimi memorie Ambrosii Episcopi. At ille ait; Cum Romam venio, sabbatum ieiuno, cum Mediolani sum: non ieiuno. Sic & tu ad quamcumque Ecclesiam forte veneris, eius morem serua, si cuiquam non vis esse scandalum, nec quenquam tibi, hoc cum matre renuncialem, libenter amplexa est. Ibid. & hab. eodem can. Mater.

Ieiunium purgat mentem, subleuat sensum, carnem spiritui subicit, cor facit contritum & humiliatum, concupiscentie nebulas disperdit, libidinum ardores extinguit, castitatis vero lumen accendit. Aug. in serm. de ieiunio.

Ieiunium verbositate non amat, diuitias superfluitatum iudicat, superbiam spernit, humilitatem commendat, præstat homini seipsum intelligere: quod est firmum & fragile. Idem.

Si volumus Deo placida exhibere ieiunia, sumus in oratione continui, in iudiciis iusti, in amicitia fideles, in iniuriis patientes, in contentionibus temperati, turpiloquia fugientes, aduersus iniqua constantes, in conuiuiis continentes, in charitate simplices, inter subdolos cauti, condolentes tristibus, contumacibus resistentes, in suspitionibus parci, inter malihoquos taciti, inter humiles coequalles. Idem l. de Spiritu & anima.

Sint tibi quotidiana ieiunia, & refectio fatietatem fugiens, nihil enim prodest tibi bido vel triduo transmissio, vacuum portare ventrem, si post pariter obstruatur. Hier. & hab. in decretis de Conf. dist. 5. Non dice.

Sint tibi ieiunia pura, continua, moderataque, id est, quotidie esurire, & quotidie prandere. Apostolus inquit, Noli adhuc aquam bibere, sed modico vtere vino, propter infirmitates tuas: curat enim vulnera delinquentis, curatoque sanctificat ieiunium. Idem.

Sic debes ieiunare, vt non palpites, vt respirare vix possis, & comitum tuorum, vel porteris, vel traharis manibus, sed vt fracto corporis appetitu, nec in lectione, nec in psalmis, nec in vigiliis, solito quid minus facias. Idem in epist. ad Demetrias. & hab. de conf. dist. Abstinentia.

Ieiunium non solum perfecta virtus, sed cæterarum virtutum fundamentum est, & sanctificatio, & pudicitia atque prudentia, sine qua nemo videbit Deum. Idem ad Demetriadem.

Non sanat oculum quod calcaneo adhibetur ieiunio passionis corporis, oratione pestes sanandæ sunt mentis. Idem super Marcum.

Tantum tibi ieiuniorum impone modum, quantum ferre potes, sint tibi pura, simplicia, casta, moderata ieiunia, & non superstitiosa. Quid prodest oleo, non velci, & molestias quasdam & difficultates ciborum querere? Idem ad Nepotianum.

Ardentes diaboli sagittæ ieiuniorum & vigiliarum frigore refrigerandæ sunt. Idem ad Cæciliam.

Sint moderata & sancta in omni mentis humilitate ieiunia, que ita attenuent corpus, noa mentem eleuent, ne res humilitatis gignat superbiam, & vitia de virtute nascantur! Idem in epistola.

Quale est illud ieiunium, qualis refectio post ieiunium, cum præclaris epulis distendimus, & guttur nostrum mediator efficitur lachrymarum? Idem c. 2. cont. Iovinianum.

Ieiunia & elemosyna orationem iuuant. Aug. epist. 121.
Non in abstinentia tantummodo ciborum ieiunii bonum circumferibis: Sed etiam ieiunium est malorum alienatio. Idem, Carnem non comedis: sed comedis fratrem. Abstines vino: sed ab iniuriis tibi non temperas. Vesperam expectas ad sumendum cibum: sed in sumis diem causis forensibus. Quid iuuat ieiunare corpore, anima vero innumeris malis repleti? Basil. apud Anton. Sermon. de ieiunio.

Ieiunium non ciborum, sed peccatorum abstinentiam efficit. Chrysost. ibid.

Illud ieiunium Deus approbat, vt hoc quod tibi subtrahit alteri largiaris: vt vnde tua caro affligitur, inde egentis proximi caro reparatur. Greg. in homil.

Bene ieiunat, qui alimenta corporis, quæ sunt communia donatoris cum indigentibus percipit, & quicquid quæ sibi ad tempus subtrahit, nequaquam ventri offerenda custodit. Idem, ibidem.

Decet eos qui ieiunant, ex pia mente id facere, & non tanquam

duentes, ipso habitu exclamare, quod incidat laboris fructum
luc. apud Anton. Sermon. 66.

Ieiunium sic est adhibenda temperies, vt corpus mollioribus
tutitas excitet, nec inedia immoderata debilitet. Proba.

Non modo tarditas cibi sumendi ieiunium est, sed etiam
tas, neq; in hoc sita est religionis exercitatio, vt duo ieiunium
ne varia comedant. Est autem hæc exercitatio in
cibo contenta, & dissolutum voracitatis morem, cum
tum abominans. Athanas. apud Anton. Sermon. 66.

Ne dixeris, hodie non comedam: quoniam non proderit
cis. Noxam enim corpori & dolorem stomacho tuo contem
nugrii eod. serm.

Si ob corporis imbecillitatem non potes ieiunium obseruare,
re, nullus qui sapit propter hoc redarguere te poterit. Dicitur
nim habemus manuum, misericordem, & nihil supra
ltras a nobis exigentem. Chrysost. hom. 10. in Gen.

Nihil a quoquam arduum, nihil asperum quæritur, vt
aliquid quod vires nostras excedat, inducitur: cum
tæ castigatione, siue in Eleemosynæ largitione. La Epist.

de ieiunio.

Eo vltq; nemo præuaricari nouerat, cum adhuc orationem
quæ prima est præuaricatio. Indictum est ieiunium in
a Deo, præuaricatio legis a diabolo, culpa per cibum, ieiunium
cibum, cognitio infirmitatis in cibo, virtus in ieiunio. Vnde
Serpens suauis gula, Dominus ieiunare decreuit. Itaque
radio regnantem expulsi, abstinentia ad paradisum reuocantem. Ambros. in serm. de ieiunio c. 4.

Ieiunium mors culpæ, excidium delictorum, remediatio
radix granae, fundamentum est castitatis. Hoc gradu ad Deum
us peruenit, hoc gradu tanquam curru Helias ascendit.
Helias & ieiunio.

Contraria diuine conditioni præcepta medicina sunt
iniurio reuocant, lucubrare non sinit, ab omni inueniente
tionis abducunt: ita qui se medicinis dederit, seipsum
Ambros. l. 1. de Conf. dist. 5. Contraria.

Quadragesima sex septimanas habet: cui addit
rus pontifex septimam hebdomadam: & vocatum est
pus quinquagesima. Idem lib. serm. & hab. dist. 4. Quæstio. 5.
gesima.

Fames amica virginitatis est, inimica lasciuie. Sicut enim
prodigii castitatem, nutrit illecebram: idem in serm. de
fama.

Ise quadragesimam facit, qui ieiunando & vigilando
ad pascha. Nam sicut reliquo anno ieiunare præuaricatio
quadragesima non ieiunare peccatum est illa enim voluntas
ieiunia, & ista necessaria: illa de arbitrio veniunt, ista de
la inuitamur, ad ista compellimur. Idem.

Quid prodest ieiunare viceribus, & luxuriam venientibus
finere cibis, & errore peccatis? An putatis illum ieiunare
qui primo diluculo, non ad ecclesiam vigilat, non beatus
tyrum sancta loca perquirat: sed furgens congregat
nit retia, canes producit, saltus sylualq; perlustat: lenis
secum protrahit, fortasse magis ad ecclesiam lectuantes
tatib: suis peccata accumulata aliena, nesciens reum, ieiunare
de suo delicto, quam de perditione seruatorum. Ambros. in
quadragesima, & hab. dist. 86. Quid prodig.

Denique sacerdotes & diaconi, & reliqui omnes, qui
ecclesiastici gradus exornat: a Quinquagesima propinquat
pian ieiunandi; quo & aliquid ad penitiam sanctæ
adiciant: & eorum qui in laicali ordine constituti sunt, & vt
sicut loco, ita & religione præcellant. De ipsa vero de
hæsitamus, quidnam dicendum sit: cum omnes iacere
illa die plus solito cæteris diebus accuratius cibos carnis
tant: & nisi noua quadam auiditate vique ad modum
gurgiente, non aliter se huius sancti facti temporis obsequia
suscipere putant, quod vtiq; non rationi sed voluptati
da m mentis cecitatis adscribendum est: vnde nec a tali
dine auerti possunt: & ideo cum venia suo ingenio
sunt, ne forte peiores existant, si tali consuetudine
tur. Vt enim ait Salomon, Qui multum emungit, debet
Et post pauca.

Par autem est, vt nos, qui his diebus a carnibus abstinere
stinemus, ab omnibus quoque quæ ieiunium trahunt
carnis, ieiunemus: a lacte videlicet, calce, & ouis. Greg. in
glor. epist. & hab. dist. 4. Denique.

Quadragesima summa obseruatione est obseruanda, vt
um in ea præter dies dominicos, qui de abstinentia ieiunium
nisi quem infirmitas impedit, nullatenus soluantur: nisi
decimæ sunt anni. Greg. in homil. & hab. de conf. dist. 5. Quæstio.
dragesima.

Non Deo, sed sibi ieiunat, qui quæ ventri ad tempus
non in opibus tribuit, sed ventri postmodum offerenda
Greg. in Pastorat.

Qui peccat & ieiunat, non ad gloriam Dei ieiunat, sed

PC

P

quam in d'ac abtergamus, falcem aciuamus tanquam agricola, & tanquam nauæ contra vndas, contra absurdarum cupiditarum cogitationes opponamur, & tanquam viatores rectum iter apprehendamus, tanquam pugiles ad certamina spoliemur. Exue vitæ negotia, & athleta factus es. Indue arma spiritualia, & factus es miles. Sis agricola, excole animam tuam, & spinas excinde, semina verbu pietatis, pulchras disciplinæ plantas iniere, & cum multa diligentia repastina. Acue falcem tuam quam per crapulam hebetasti, acue per ieiunium. Sis viator, aggredere iter in cœlum, ferens asperam & angustam viam, attinge, & ambula. Vbi enim via angusta, in anguâ impedimentum est carnis ex crapula obestitas. Absurdarum vndas concupiscentiarum reprime, repelle improbarum hyemem cogitationum, salua scapham, multam ostende peritiam, & iactus es gubernator. Horum omnium nobis magister ieiunium est. Medicina est ieiunium. Sed medicina licet milles utilis, per ventis imperitiam inutilis sepe fit. Etenim nosse oportet & tempus quo ipsam imponere opus sit, & ipsius medicamenti qualitatem & corporis temperiem fulcipientem, regionis, naturam, anni tempus, & congruum victum: & multa alia: quorum si quodlibet prætermisum fuerit, reliquis omnibus nocet. Si autem, vbi corpori mederi oportet, tanta nobis opus est diligentia: multo magis cum animam curemus, & cogitationibus medicamur, omnia scrutari, & cum omni sedulitate considerare necesse est. *Hom. 3. in profectio.*

Elau. episc.

*Sicut nulla mercatoribus vitilitas si magnam maris longitudinem percurrerint, sed si cum rerum copia & multo mercimonio nauigauerint: Ita nulla nobis ieiunij vitilitas, si instructuose ipsam nequicquam & temere prætereamus, si ieiunium ciborum ieiunemus, præteritis quadraginta diebus præterit & ieiunium. Si vero peccatis abstineamus, & hoc transacto ieiunio, rursum illud remanet, & continuum erit. Sicut enim in nequitia viuens & ante gehennam vritur conscientia humilatus: sic meritis abundans & ante regnum, magna si uerit lætitia, si bona spe pascitur. Si alius dicat, Totam ieiunauit quadraginta diebus, tu dic, inimicum habebam reconciliatus sum: habebam detrahendi consuetudinem, & delicta iurandi tenebar viu, & mos improbus mihi resolutus est. *In profectio. Elauian. episc. hom. 16.**

*Latentur quando etiam profectibus ieiunium egerimus ut ipso transacto, fructus ipsius effluat, etenim hyeme lucrum tunc maxime demonstratur, cum illa præterierit. Namque venantes cęteres, & solum ac fructu affluentes arbores, per ipsum aspectum clamant utilitatem sibi ex hyeme factam. Hoc & in nobis pariter fiat, etenim pluuuis continuus & crebris in hyeme per ieiunij tempus potius fumus, continuam haurientes doctrinam: & semina sulcepimus spiritualia, & deliciarum spinas abscidimus. *In profectio. Elauian. episc. hom. 18.**

D. Basilii Est lapis eius nature (quem hic Amianton Græci vocant) ut inquirari non possit, hic ab igne non vincitur, sed impositus igni videtur ignescere, & in prunam verti, rursum exemptus igni, perinde quasi fuisset aqua candidatus, apparet purior: Huiusmodi erant illorum puerorum corpora apud Babylonios, illud ieiunio confecta, ut nulla possent ut inquirari. Siquidem vehementi formæ flamma, quasi natura fuissent aurei, ita apparuerunt innoxia, ut igni superiores, quoniam potius auro potentiores declarati sunt. Neque enim illos liquefecit ignis, sed integros illos seruat. *De ieiunio.*

*An non vides solem esse lætiorem post noctem? ac vigiliam esse iucundiorum post somnum & sanitatem desiderabiliorum diuicias expertis: itidem & cibus gratior post ieiunium. *De ieiunio.**

Quemadmodum luxur cogit illos onusto incedere, nimirum ea quibus se ingurgitarint circumferentes: Sic ieiunium eos & leues reddit, & expeditos. *De ieiunio.*

Quemadmodum qui longinquam profectioem adorant, componunt, sarcinas commeatum parant. Ita nonnulli recordes hodie aduersus quinque dierum ieiunium vino indulgent. *De ieiunio.*

Quemadmodum vermes qui in puerorum intestinis germinant, pharmacis quibusdam vehementer acerbis & amaris excutuntur: Ita peccatum in intimis secessibus habitans, extinguit, enecatque, simulatque in animam superuenit ieiunium, ob hoc ipsum suo dignum nomine, quod inedia purget animæ viscera. *ibid.*

Gregorius Nisseni Episcopi. Quid confert ieiunij corporis nisi mēs pura mandaq; sit? Nihil enim profit currum validum ac strenuum quadrigis instructum esse, si auriga insanat. Nulla erit bene fabricata nauis utilitas, si ebris sit ipse gubernator. Ieiunium virtutis fundamentum. Quemadmodum autem nauium carina, & fundamenta domus licet ingentia subicias, inutilia vanaque sint, nisi reliquas item partes perite & scilicet exedificaueris. Sic istius abstinentie nullum erit emolumentum, nisi alie iustitie partes accesserint. Timor Dei erudiat linguam ea quæ decet loqui, tacere contraria: temporis occasionem animaduertere, modum obseruare, ita necessaria, apte respondere, modeste dicere: ne verborum veluti grande colloquens obruat. *In orat. De pauperib. emandis & benignitate complacendis. fol. 32.*

9 SIMILITVDINES.

quædã gela peccati, sola ieiunet, & sufficit. Si vero peccauerunt peccata cetera, cur non ieiunet & ipsa ieiunet igitur oculus, & cetera adfectibus, & omni perulantia, vt bene humiliter coercentur peccata, qui maleliber vagabitur in culpa: Ieiunet autem, ut pruritus aribus & rumoribus, & quæcumq; otiosa libenter minime pernentia. Ieiunet lingua à detractione remoueat, ad inutilib. vanis, atque scurrilib. verbis. In illis quoque ob grauitatem silentij, & ab ipsis, quæ videri potest, ieiunet manus ab operibus omnibus quæcumque sunt imperata, sed & multo magis anima ipsa ieiunet à vitia à propria voluntate sua. Etenim sine ieiunio hoc cetera à Do. reprobandur, sicut scriptum est: Quia in diebus ieiuniorum vnum voluntates vestre inueniuntur. *Bernardus sermone de ieiunio. 3.*

*Sicut nec miles sine armis est aliquid, nec arma sine ieiunio. Sic nec oratio sine ieiunio, nec ieiunium sine oratione. *In orat.**

*Quædam ægrotum quem ad sanitatem reduxit, iubeat illa non ieiunet, quæ quibus moribus ille contrigerat: Ita etiam post baptismum contra vitium edacitatis induxit Dominus. Nam non deperditur intemperantia ventris eiecit. *Hom. 10. in orat.**

*Quædam ebrietatemque timeri oportuit, non ieiunium timeat. Ieiunium nostras post terga manus, vitiorum tyrannidem, et quibus moribus ille contrigerat: Ita etiam post baptismum contra vitium edacitatis induxit Dominus. Nam non deperditur intemperantia ventris eiecit. *Hom. 10. in orat.**

*Quædam ebrietatemque timeri oportuit, non ieiunium timeat. Ieiunium nostras post terga manus, vitiorum tyrannidem, et quibus moribus ille contrigerat: Ita etiam post baptismum contra vitium edacitatis induxit Dominus. Nam non deperditur intemperantia ventris eiecit. *Hom. 10. in orat.**

*Quædam ebrietatemque timeri oportuit, non ieiunium timeat. Ieiunium nostras post terga manus, vitiorum tyrannidem, et quibus moribus ille contrigerat: Ita etiam post baptismum contra vitium edacitatis induxit Dominus. Nam non deperditur intemperantia ventris eiecit. *Hom. 10. in orat.**

*Quædam ebrietatemque timeri oportuit, non ieiunium timeat. Ieiunium nostras post terga manus, vitiorum tyrannidem, et quibus moribus ille contrigerat: Ita etiam post baptismum contra vitium edacitatis induxit Dominus. Nam non deperditur intemperantia ventris eiecit. *Hom. 10. in orat.**

*Quædam ebrietatemque timeri oportuit, non ieiunium timeat. Ieiunium nostras post terga manus, vitiorum tyrannidem, et quibus moribus ille contrigerat: Ita etiam post baptismum contra vitium edacitatis induxit Dominus. Nam non deperditur intemperantia ventris eiecit. *Hom. 10. in orat.**

*Quædam ebrietatemque timeri oportuit, non ieiunium timeat. Ieiunium nostras post terga manus, vitiorum tyrannidem, et quibus moribus ille contrigerat: Ita etiam post baptismum contra vitium edacitatis induxit Dominus. Nam non deperditur intemperantia ventris eiecit. *Hom. 10. in orat.**

*Quædam ebrietatemque timeri oportuit, non ieiunium timeat. Ieiunium nostras post terga manus, vitiorum tyrannidem, et quibus moribus ille contrigerat: Ita etiam post baptismum contra vitium edacitatis induxit Dominus. Nam non deperditur intemperantia ventris eiecit. *Hom. 10. in orat.**

D. Hieronymi: Quicquid facit feminarium voluptatum, venenum pura. Parcus cibus, & venter semper esuriens, triduanis ieiuniis praefertur. Et multo melius est, quotidie parum quam raro satis sumere. Pluuia illa optima est, quae sensim descendit in terram. Subitus & nimius imber in praecipis, arua subuertit. Ad Furi-

D. Augustini: Sicut equis frena sunt imponenda: Ita corpora nostra ieiuniis, vigiliis, & orationibus, sunt infrenanda. Nam quem admodum auriga si frena laxauerit, per praecipitia ducuntur: Ita & anima nostra cum ipso corpore, si ei frenum non imposueris, ad inferni praecipitia dilabitur. De salutaribus documentis capit. 35.

D. Ambrosii: Sicut cum in intimis puerorum visceribus vermes ex cibi indigestione nascuntur, extingui non queunt, nisi cum amarior cibus infunditur, aut medicamentorum vis inolefcit asperior, quorum odore moriantur: Ita profundum animae virtus ingressa ieiunii, culpam latentem inficit. De Helia & ieiunio, ca. 11.

D. Bernardi: Nonne medici corporum medicinae portionem distinunt eligere in sumendis cibis quid prius, quid posterius, & quemadmodum quidque sumi oporteat? Nam & si bonos constat esse cibos quae Deus creauit, tamen ipsos tibi, si in sumendo modum & ordinem non obserues, reddi bonos non plane bonos. Ergo quod dico de cibis, hoc sentire de sententiis. Sermon 37.

EXEMPLA BIBLICA.

Ieiunii veri publici exempla: Israelita, Iudic. 20. 26, Ios. 2. 12. 13. Macchab. 3. 46. 47. 2. Macch. 13. 12. Niniuite, Ion. 3. 57. Israelita, 1. Sam. 7. 6. Dauid cum suo exercitu, 2. Samuel. 1. 11. 12. 1. Paralip. 10. 13. Iosaphat cum suis, 2. Paralip. 23. Populus redux e captiuitate, Babylonica 1. Esdr. 8. 23. Nehem. 9. 1. Iudaei, Esdr. 4. 3. Iudaei sub Iosia 16. sub Ioiacim, Jerem. 36. Baruch 1. 3. 4. 5. Bethuliani, Iudith 4. 7. Ecclesia Antiochena, Act. 13. 2. 3. Ecclesia gentium, 14. 23. Ieiunii priuati exempla: Moyses, Exod. 34. 18. Dauid, 2. Sam. 3. 35. Esdr. 12. 16. Psal. 35. 13. Esdr. 11. Esdr. 10. 24. Elias, 1. Reg. 19. 8. Achab, 21. 27. Nehemias, Nehem. 1. 3. 4. Iudith, Iudith. 8. 6. Esther, Esdr. 14. 2. Tobias, Tob. 3. 4. Daniel, Dan. 9. 3. Christus, Matth. 4. 1. Discipuli Ioannis, Matth. 9. 14. Marc. 2. 8. Anna Prophetissa, Luc. 2. 37. Paulus, Act. 14. 23. 2. Cor. 6. 4. 5.

Ieiunii hypocritici & plane detestandi exempla: Iezabel, 1. Reg. 21. 9. 12. Achab. 27. Ieiuniorum indistorum exempla: a Saule, 1. Sam. 14. 24. Iosaphat, 2. Paralip. 20. 3. a Niniuitis & eorum Rege, Iona 3. 5. 7. ab Esdra, 1. Esdr. 8. 21. ab Esther & Mardocho, Hesth. 4. 16. Ieiunii miraculosi exempla: Moyses, Exod. 14. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. Elias, 1. Reg. 19. 8. Christus, Matth. 4. 1. Marc. 9. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Ieiunia nulla absq; operibus misericordiae: Zachar. 7. 5. quod non ieiunent reprehenduntur discipuli Christi, Matth. 9. 14. Ieiunium priuatum quomodo insitutum, Matth. 6. 17. Ieiunium nostrum non est exprobandum Deo, Esdr. 8. 3. quale ieiunium requirit, ibid. 9. 6. Ieiunio humiliat se Dauid: 1. Paralip. 29. 17. Ieiunium & oratione demonium eicitur, Matth. 17. 21. Ieiunium orationi coniunctum, Marc. 9. 29. Luc. 2. 37. Act. 13. 3. 14. 23. Ieiunium superstitiosum & sinceræ Christianismi professioni oppositum damnatur: Coloss. 2. 20. 21. 22. 23.

PROFANA EXEMPLA.

Carolus Magnus expeditione in Auares suscepta, ad Anisum fluiuium triduanum ieiunium & litaniae celebrauit cum exercitu, Rhegen. 1. 2.

Indonici pii Imp. aegrotantis cibus erat solummodo per quadraginta dies dominicum corpus, Aynon. 1. 5. c. 29.

Zenon Imperator, in electione Episcopi Constantinopolitani, edixit quadraginta dierum ieiunium, Niceph. 11. 16. 18.

Qui de sacra Domini mensa communicabant, olium, ante & post sumptione sacrae coenae ieiunium & abstinentis se se exercebant, teste Chrysost. in prioris ad Cor.

Qui volebant: sacris Isidis initiari, illis ieiunium decem dierum indicabatur, teste Apuleio 11.

Ampharatus summus vates, iussit sacerdotem, qui responsa clara acciperet, & sincere reddere vellent, integrum diem a cibo: a vino autem triduo abstinere, Volater. 13. c. 4. Antihrop.

Apud Troezenios qui ad Aridalicam rem diuinam facerent: & deorum responsa expecterent, per integrum diem cibo: a vino autem per triduum abstinabant, Alex. ab Alex. 11. 6. c. 2.

HIEROGLYPHICA.

Sunt qui ieiunium hominem ostendere volentes, Cephalum ex Mugilum genere transitoriorum pingant: is enim non nisi mucore vesicis suo quamobrem ipse semper ieiunus: atq; hinc illa intestinigenae adeo experta finitatis. xerops, à Græcis appellatur, à nonnullis Flores.

Vide, Abstinentia.

Ignauia.

DEFINITIO ET ETYMOLOGIA.

Ignauia, inertia, formido, timiditas, fortitudinis inimica, Gr. παυλος, aεγλία, pigritia, negligencia, Hesych. Hatzshab. & Hatzshab. pigritia, Fromer. 10. 23. Hatzshab. Piger fuit: quod contrariam habet significacionem: torpent complicatis manibus & pedibus. Hesth. 4. 16. à quo fortasse A sellus, ignauus & pedibus. Hesth. 4. 16. Ignauia damnatur, Fromer. 6. 6. 9. & 11. 4. & 11. 9. 10. Eccl. 10. 18. Vide Desidia, Inertia, Pigritia.

PORTICAE SENTENTIAE.

Quid. i. Pont. 6. Cernis ut ignauum corrumpani oratorum, Vt capiant virtutis, ni moucantur, acuti Et mihi, si quis erat atendi carmine, Deficit, estque minor factus inerte, Sen. Med.

Fortuna fortes metuit, ignauos premit, Ouid. Epist. 6. Ad possessa venis, praecepta, gaudia, spes tua leni a fuit, quod parui alter habet, Boet. 4. 7.

Ite nunc fortes, sibi celsa magni Dicit exempli via, car metes Terga nudatis, superatatus Sidera donat.

Plant. Bacc. Sibi ne inuideatur, ipsi ignauis redit eorum, Antholog. Sacra Iacob Billii.

Nullum tam leue praecipuum esse quod ignauo amanti asperum non sit, Peioribus datur dura est doctrina salutaris, Et l'attru arberes quidquid ab ere fuit.

Ignauis datur labor est, vigilare molestem, His quibus est alto dulces sapere frum, Verba humiles animos reddentia dura sapere, Duratq; laetum verba pudica, parata.

Deniq; quocumq; id est, quod Christi legentibus, Animam mutui esse videtur am.

PHILOSOPHICAE ET HISTORICAE SENTENTIAE.

Rerum occasiones tarditate nostram & ignauitatem, Ex orat. 1. contra Philip.

Si quod quisq; vult quærens desiderat, & ut ipsa reuoluens, primum sane nullos vnquam inueniat quærentes, Ex orat. 1. contra Philip.

Cum non pauca Reipubl. sint errata, neque ex parte collecta, a quibus hæc Reipubl. negotia male se habent, inijm A thentes in presentia innocens, equanimis alienari a rebus & tantisper operam datur, daretis, si quid noui nuntiatum fuerit, Ex orat. 4. contra Philip.

Turpe quidem est, proli superne lupitæ conuicti, dignum vobis & ciuitatis amplitudine, & rebus gestis, istæ ignauie causa reliquos omnes Græcos in se, re Ex orat. de reb. Chersonesiacis.

Quod multa bello perdidimus, ignauæ nostræ uent' Olynth. 1.

Eodem modo quo qui tempestatem expectant, contemplari cum linguis precantur, ne ad se perueniat, vero nemo conatur, Ex orat. 3. cont. Philip.

Quo magis licet erunt animo, eo citius perueniat, Proem.

Quoniam vos neq; parium, neq; magnam quæ oportebat, fecistis, res nostræ male se habent, quæ decebat fecissetis, rebus ita afflicis, ne spes quæ meliores fore: nunc autem ignauiam vestram & neq; Philippus, ciuitatem vero non vicinæ, nos esse, ti quidem, Ex orat. 5. contra Philip.

Quenam est causa, cur ille plures res quam nos ex animi sententia gessit: hic ipse nulli ut, labore perueniat, adest, neq; occasionem rei bene gerende prætereunt, anni partem omittens: nos vero (dicatur veritas) perpetuo sedemus cunctabundum, decerentes, res, si quid noui in foro dicatur, Ex orat. 4. cont. Philip.

Sæpe contingit, vt multarum magnarumque breui tempore suboriantur, quam si quis sua condonari & prodident, ac quicquam facere possent.

PC

P